

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського здоров'я
Кафедра внутрішніх хвороб**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сімейна медицина**

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	222 «Медицина»
Назва освітньої програми	Медицина
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри внутрішніх хвороб, к.мед.н. Гнідой Ігор Михайлович	+38(066) 422 85 90	igor.gnidoy.mgu@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Сімейна медицина» є складовою вибіркової компоненти освітньо-професійної програми професійної підготовки, вивчається студентами зі спеціальності 222 «Медицина» кваліфікації освітньої «Магістр медицини», кваліфікації професійної «Лікар» протягом 6-го року навчання. Семестр: XI. Організація навчального процесу здійснюється за Європейською кредитно-трансферною системою організації навчального процесу (ЄКТС).

Метою викладання навчальної дисципліни «Сімейна медицина» є набуття студентами теоретичних знань та формування елементів професійних компетентностей у галузі загальної практики - сімейної медицини; вдосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Передумови для вивчення дисципліни: латинська мова та медична термінологія і інші дисципліни циклу загальної підготовки; анатомія людини; гістологія, цитологія та ембріологія; фізіологія людини; патоморфологія і патофізіологія; пропедевтика внутрішньої медицини; внутрішня медицина; пропедевтика педіатрії; педіатрія та інші дисципліни згідно освітньої програми.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Сімейна медицина» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я зі спеціальності «Медицина», або у процесі навчання, що передбачає здійснення діагностичного пошуку і характеризується комплексністю та складністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії та праці в команді.

ЗК9. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі до використання сучасних інформаційних технологій.

ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці, відпочинку та харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК5. Здатність до визначення принципів та характеру лікування, реабілітації та профілактики захворювань.

ФК6. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК7. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК9. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК13. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК14. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК15. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК16. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК17. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК18. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК19. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, якінавчаються.

ФК21. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

Навчальна дисципліна «Сімейна медицина» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН3. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН4. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН5. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН6. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН7. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН8. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН12. Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН14. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН15. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН16. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН17. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань. Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових, так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

ПРН18. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН24. Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи і безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціуму; вміти приймати рішення і нести за них відповідальність, ефективно працювати в команді.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- принципи організації медичної допомоги на дому та в денних стаціонарах;
- принципи послідовності ведення хворих у системі амбулаторія сімейного лікаря - стаціонар - амбулаторія сімейного лікаря;
- показання до госпіталізації;
- проводити в умовах амбулаторії лікування хворих після виписки їх зі стаціонару;
- оцінювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених захворюваннях;
- оформлювати медичну документацію, використовувану сімейним лікарем.

Уміти:

- проводити профілактику найбільш поширених захворювань;
- виявляти фактори ризику виникнення захворювань;
- оцінювати стан здоров'я пацієнта і проводити моніторинг здоров'я;
- складати медико-соціальний паспорт пацієнта;
- аналізувати і складати програму формування та збереження здоров'я індивідуума, сім';
- діагностувати невиліковне захворювання, термінальний стан і його фази;
- діагностувати, лікувати больовий синдром, володіючи широким спектром сучасних технологій знеболення;
- здійснювати діагностику, лікування інших виснажливих симптомів (блювота, задишка і т.д.), котрі супроводжують невиліковні стани;
- розрахувати дозу знеболювального засобу і виписувати відповідні рецепти;

- вести облік і зберігати сильнодіючі та наркотичні засоби відповідно до чинного законодавства;
- проводити реанімаційні заходи невиліковним хворим;
- надавати психологічну підтримку невиліковно хворим та їхнім близьким під час хвороби і в період скорботи;
- застосовувати правила поведінки з померлою людиною відповідно до чинного законодавства;
- дотримуватися біоетичних і законодавчих норм при наданні ПХП;
- проводити консультування інкурабельних пацієнтів та їх близьких з питань медичного та немедичного супроводу під час невиліковної хвороби, у тому числі з питань догляду, харчування, соціальної, юридичної або духовної підтримки і т.д.;
- працювати в мультидисциплінарній команді;
- застосовувати методики профілактики синдрому емоційного вигорання і боротьби з його наслідками.

Навички:

- диференційної діагностики найбільш поширених захворювань у пацієнтів;
- обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень;
- визначати тактику лікування та профілактики найбільш поширених захворювань у пацієнтів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Семинарські заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
5	150	14	42	94	6	11	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви тем	Кількість годин			
		усього	у тому числі		
			лекц.	семін	сам. роб.
1	Тема 1. Місце сімейної медицини в загальній структурі охорони здоров'я та принципи сімейного обслуговування населення. Організація роботи сімейного лікаря.	10	1	2	7
2	Тема 2. Медико-соціальні аспекти здоров'я населення. Експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності. Роль сімейного лікаря в популяризації здорового способу життя, профілактики та диспансеризації.	11	1	4	6
3	Тема 3. Програма ведення хворих в амбулаторних умовах при найбільш поширених захворюваннях бронхолегеневої системи (ХОЗЛ, бронхіальна астма). Фактори ризику, моніторинг в домашніх умовах, діагностика загострення, надання невідкладної допомоги, показання до госпіталізації.	11	1	4	6
4	Тема 4. Захворювання верхніх дихальних шляхів. Диференційна діагностика. Інтегроване ведення пацієнтів.	10	1	2	7

	ОРЗ, ведення пацієнтів, диференційна діагностика загострень.				
5	Тема 5. Програми ведення хворих в амбулаторних умовах при найбільш поширених захворюваннях серцево-судинної системи Гіпертонічна хвороба: фактори ризику, методи моніторингу АТ, неускладнені та ускладнені гіпертонічні кризи, надання невідкладної допомоги, показання до госпіталізації.	11	1	4	6
6	Тема 6. Соматоформна вегетативна дисфункція. Скарги, діагностика, методи лікування та реабілітації..	10	1	2	7
7	Тема 7. Програма ведення пацієнтів з цукровим діабетом 2 типу. Скринінг пацієнтів, глікемічний контроль, принципи лікування, показання до призначення інсулінотерапії. Діабетичні коми, допомога на догоспітальному етапі.	11	1	4	6
8	Тема 8. Анемії, найпоширеніші симптоми, обстеження в первинній медичній допомозі, методи лікування та профілактики.	10	1	2	7
9	Тема 9. Клінічна класифікація болю. Невідкладна допомога в практиці сімейного лікаря при больовому синдромі.	10	1	2	7
10	Тема 10. Програма ведення пацієнтів зі скаргами на біль у шиї та спині. Диференційна діагностика. Больовий синдром пов'язаний з патологією хребта, програма ведення пацієнтів.	11	1	4	6
11	Тема 11. Організація надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря в разі раптової смерті на догоспітальному етапі.	10	1	2	7
12	Тема 12. Організація надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при судомах і втраті свідомості.	10	1	2	7
13	Тема 13. Організація надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при жаленнях, укусах, електротравмах, утопленні, дії низьких і високих температур.	11	1	4	6
14	Тема 14. Організація медичної допомоги інкурабельним пацієнтам. Методи паліативного лікування основних симптомів і синдромів.	14	1	4	9
Усього з дисципліни		150	14	42	94
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК					

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Місце сімейної медицини в загальній структурі охорони здоров'я та принципи сімейного обслуговування населення. Організація роботи сімейного лікаря.

Принципи організації існуючої системи ПМСД та її недоліки. Основні принципи і переваги нової моделі ПМСД. Доцільність переходу від дільничної-територіального надання медичної допомоги до сімейної медицини. Принципи сімейного обслуговування населення - безперервність надання медичної допомоги. Основна облікова медична документація в закладах сімейної медицини. Основні функції та зміст роботи сімейного лікаря. Психогенні, деонтологічні аспекти діяльності сімейного лікаря. Структура медичного страхування, діяльність сімейного лікаря в умовах страхової медицини. Доказова медицина. Основні положення. Поняття про рандомізовані клінічні дослідження. Психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря

Тема 2. Медико-соціальні аспекти здоров'я населення. Експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності. Роль сімейного лікаря в популяризації здорового способу життя, профілактики та диспансеризації.

Поняття про здоров'я, проміжному стані, хвороби. Функціональні клінічні синдроми в практиці сімейного лікаря. Медико-соціальний паспорт здоров'я. Загальні принципи зміцнення здоров'я. Фактори ризику виникнення захворювань, їх загострення і ускладнення, боротьба з факторами ризику. Профілактика первинна і вторинна. Сучасні погляди на профілактику та диспансеризацію з урахуванням оцінки стану здоров'я, віку, статі індивідуума і визначення факторів рівнів ризику. Показання до лікування пацієнтів в умовах денного стаціонару. Поняття про національні і локальні протоколи ведення пацієнтів з різною патологією. Поняття медичної реабілітації. Експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності. Основи інформаційного забезпечення роботи сімейного лікаря. Методи дистанційного навчання. Методичні підходи до аналізу діяльності сімейного лікаря

Тема 3. Програма ведення хворих в амбулаторних умовах при найбільш поширених захворюваннях бронхо-легеневої системи (ХОЗЛ, бронхіальна астма). Фактори ризику, моніторинг в домашніх умовах, діагностика загострення, надання невідкладної допомоги, показання до госпіталізації.

Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції у розвитку хронічного обструктивного захворювання легень. Класифікація ХОЗЛ. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз ХОЗЛ. Ускладнення ХОЗЛ. Лікування ХОЗЛ. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Етіологія, особливості патогенезу бронхіальної астми (БА). Класифікація БА. Клінічні прояви БА, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз БА. Ускладнення БА. Лікування. Невідкладна допомога при нападі бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність

Тема 4. Захворювання верхніх дихальних шляхів. Диференційна діагностика. Інтегроване ведення пацієнтів. ОРЗ, ведення пацієнтів, диференційна діагностика загострень.

Диференційна діагностика ГРВІ. Принципи лабораторної діагностики, лікування та профілактики ГРВІ. Показання до госпіталізації, Медична допомога хворим на догоспітальному етапі. Виявлення туберкульозу органів дихання (активне і пасивне). Групи ризику. Обов'язкові та додаткові обстеження. Показання для направлення на консультацію до фтизіатра. Загальні принципи лікування туберкульозу. Організація лікування в закладах ПМСД. Профілактика та лікування побічних реакцій на протитуберкульозні препарати.

Тема 5. Програми ведення хворих в амбулаторних умовах при найбільш поширених захворюваннях серцево-судинної системи. Гіпертонічна хвороба: фактори ризику, методи моніторингу АТ, неускладнені та ускладнені гіпертонічні кризи, надання невідкладної допомоги, показання до госпіталізації.

Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Стратифікація ризику. Ускладнення. Лікування. Ускладнені та неускладнені гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Методи дослідження серцево-судинної системи Диференційний діагноз кардіалгій. Інтенсивна терапія в кардіології.

Тема 6. Соматоформна вегетативна дисфункція. Скарги, діагностика, методи лікування та реабілітації.

Визначення соматоформної вегетативної дисфункції. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічних синдромів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Диференційована терапія. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Диференційний діагноз дисфагій. Контроль за станом здоров'я і розвитком дітей.

Тема 7. Програма ведення пацієнтів з цукровим діабетом 2 типу. Скринінг пацієнтів, глікемічний контроль, принципи лікування, показання до призначення інсулінотерапії. Діабетичні коми, допомога на догоспітальному етапі.

Визначення ЦД. Епідеміологічний стан ЦД в Україні та в світі. Класифікація ЦД та інших форм порушення толерантності до вуглеводів. Етіологія та патогенез ЦД типу 2. Фактори ризику розвитку ЦД. Ускладнення ЦД та їх діагностика. Лабораторні методи діагностики ЦД (цукор крові натще та ч/з 2 години після їжі, стандартний пероральний глюкозо-толерантний тест, глікемічний та глюкозуричний профіль, ацетон сечі). Класифікація цукрознижуючих препаратів. Принципи лікування хворих на ЦД. Класифікація препаратів інсуліну. Класифікація діабетичних ком.

Тема 8. Анемії, найпоширеніші симптоми, обстеження в первинній медичній допомозі, методи лікування та профілактики.

Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Базисне ступеневе лікування у хворих зі анеміями в залежності від ступеню важкості та характеру перебігу захворювання. Переливання компонентів крові та кровозамінників. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 9. Клінічна класифікація болю. Невідкладна допомога в практиці сімейного лікаря при больовому синдромі.

Класифікація болю, диференційний діагноз між соматичною болем і невропатичним болем. Біль у грудях: диференційний діагноз (гострий коронарний синдром, ТЕЛА, аневризма аорти, спонтанний пневмоторакс), тактика ведення пацієнта на догоспітальному етапі. Диференційний діагноз синдрому гострого живота. Головний біль (мігрень). Ниркова колька, надання допомоги на догоспітальному етапі. Біль у спині.

Тема 10. Програма ведення пацієнтів зі скаргами на біль у шиї та спині. Диференційна діагностика. Больовий синдром пов'язаний з патологією хребта, програма ведення пацієнтів.

Поняття та концепції болю. Класифікація болю. Алгоритм обстеження пацієнтів зі скаргами на біль у шиї та спині. Характеристику неспецифічного болю у спині. Роль лікаря загальної практики – сімейного лікаря щодо організації допомоги хворим з дорсалгіями. Методи лікування больового синдрому у шиї та спині.

Тема 11. Організація надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря в разі раптової смерті на догоспітальному етапі.

Частота раптової смерті в загальній структурі смертності. Фактори ризику, причини виникнення. Ознаки клінічної та біологічної смерті. Варіанти зупинки кровообігу. Допоміжні засоби дослідження для визначення виду зупинки кровообігу. Методологія надання допомоги при зупинці серцевої діяльності, первинної зупинці функції зовнішнього дихання, при травматичній смерті. Техніка проведення серцево-легеневої реанімації (СЛР). Критерії ефективності СЛР.

Тема 12. Організація надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при судомах і втраті свідомості.

Класифікація судом. Загальні принципи ведення пацієнтів з судорожним синдромом. Особливості надання допомоги при генералізованих і локальних судомах. Класифікація синкопальних станів. Надання невідкладної допомоги при непритомності.

Тема 13. Організація надання невідкладної допомоги в практиці сімейного лікаря при жаленнях, укусах, електротравмах, утопленні, дії низьких і високих температур.

Види укусу, ознаки розвитку анафілактичної реакції, перша допомога. Укуси отруйних змій, павуків, невідкладна допомога. Причини електротравм, правила безпеки, невідкладна допомога. Види утоплення, правила надання першої допомоги. Відмороження: класифікація, клініка, перша допомога. Опіки: методи визначення площі опіку, ступеня, загальні принципи надання першої допомоги.

Тема 14. Організація медичної допомоги інкурабельним пацієнтам. Методи паліативного лікування основних симптомів і синдромів.

Комплексний підхід до ведення пацієнта з невиліковним захворюванням (психологічна підтримка, медична допомога, соціальне консультування). Догляд за лежачим пацієнтом, профілактика синдрому емоційного вигорання. Лікування хронічного больового синдрому. Принципи знеболювання при онкологічних захворюваннях. Методи профілактики виникнення і лікування супутніх симптомів і синдромів при невиліковних захворюваннях. Етіологія ВІЛ – інфекції. Принципи лабораторної діагностики ВІЛ-інфекції. Скринінгові та верифікаційні дослідження. Консультування в контексті ВІЛ – інфекції. Добровільне тестування з до – та післятестовим консультуванням (ДКТ). Правила і методи захисту медичних працівників від інфікування на ВІЛ на робочому місці. Медична постконтактна профілактика. Організація медичної допомоги ВІЛ – інфікованим. Догляд та психологічна підтримка ВІЛ – інфікованих. Симптоматичне лікування та ведення хворих. Первинна профілактика ВІЛ – інфекції. Організація профілактичних програм інфікування ВІЛ для різних груп населення. Принципи мультидисциплінарного підходу в роботі з інкрабельними хворими. Деонтологічні аспекти спілкування з невиліковними хворими та їх родичами.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Сімейна медицина» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.
8. Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань збігаються з такими до практичних занять.

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

Питання до заліку

1. Предмет і завдання сімейної медицини. Принципи сімейної медицини.
2. Функції і зміст роботи сімейного лікаря.
3. Робочий день сімейного лікаря.

4. Поняття диспансеризації в сімейній медицині.
5. Мета і задачі скринінгу в сімейній медицині.
6. Поняття про здоров'я, проміжний стан, хворобу. Види профілактики (первинна, вторинна, третинна). Принципи корекції факторів ризику.
7. Скринінг, профілактика та фактори ризику ЦД 2 типу в практиці сімейного лікаря.
8. Онкоскринінг в практиці сімейного лікаря.
9. Надання медичної допомоги в денних стаціонарах, організація стаціонару вдома.
10. Поняття про експертизу тимчасової непрацездатності. Страховий анамнез.
11. Порядок видачі документів, що засвідчують непрацездатність. Строки.
12. Порядок направлення на медико-соціальну експертну комісію.
13. Протипоказання до направлення дорослих на санаторно-курортне лікування.
14. Патогенез і клінічні прояви при укусах і пожаленнях перетинчастокрилих.
15. Етапи надання невідкладної допомоги при укусах і пожаленнях перетинчастокрилих. Невідкладна допомога при анафілактичному шоці.
16. Клінічні прояви та надання невідкладної допомоги при укусах змій.
17. Клінічні прояви і надання невідкладної допомоги при укусах павукоподібних.
18. Профілактичні заходи і надання невідкладної допомоги при укусах кліщів.
19. Надання невідкладної допомоги при пожаленнях медузами.
20. Алгоритм і етапи надання невідкладної допомоги при тепловому ударі.
21. Класифікація та критерії визначення ступеня тяжкості опіків, показання для госпіталізації.
22. Надання невідкладної допомоги при опіках.
23. Надання невідкладної допомоги при загальній холодовій травмі і при відмороженнях, показання для госпіталізації.
24. Перелік медичних показань і протипоказань для надання паліативної допомоги.
25. Показання до ведення паліативних хворих на дому, організація стаціонару на дому.
26. Показання до госпіталізації паліативних хворих в стаціонар, визначення хоспісу.
27. Триступенева схема ВООЗ з лікування хронічного больового синдрому.
28. Профілактика та лікування пролежнів, стадії розвитку.
29. Правила виписування рецептів на лікарські засоби, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини.
30. Правила зберігання, видачі і повернення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я України.
31. Ад'ювантні засоби в лікуванні хронічного больового синдрому у паліативних пацієнтів.
32. Порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність в зв'язку з доглядом за хворим членом сім'ї.
33. Рекомендації по догляду за паліативним хворим.
34. Основні принципи лікування больового синдрому та основні препарати, що застосовуються для лікування больового синдрому.
35. Диференціальний діагноз болю в грудній клітці. Тактика сімейного лікаря.
36. Диференціальний діагноз болю в черевній порожнині. Псевдоабдомінальний синдром. Тактика сімейного лікаря.
37. Диференціальний діагноз головного болю. Тактика сімейного лікаря.
38. Диференціальний діагноз болю в спині (дорсалгії). Тактика сімейного лікаря.
39. Тактика сімейного лікаря при нирковій кольці.
40. Диференціальний діагноз судомного синдрому.
41. Тактика ведення пацієнта з судомним синдромом в практиці сімейного лікаря.

42. Диференціальний діагноз синкопальних станів.
43. Тактика ведення пацієнта з синкопальними станами в практиці сімейного лікаря
44. Диференційний діагноз бронхообструктивного синдрому на амбулаторному етапі.
45. Екстрена допомога при бронхообструктивному синдромі у дорослих і дітей.
46. Принципи лікування ГРВІ в практиці сімейного лікаря.
47. Скринінг гіпертонічної хвороби в практиці сімейного лікаря. Класифікація і значення факторів ризику гіпертонічної хвороби.
48. Надання невідкладної допомоги при неускладненому гіпертензивному кризі.
49. Надання допомоги при ускладненому гіпертензивному кризі на догоспітальному етапі в практиці сімейного лікаря.
50. Тактика сімейного лікаря при приступі фібриляції передсердь на амбулаторному етапі.
51. Тактика сімейного лікаря при приступі стенокардії. Диференційна діагностика гострого коронарного синдрому та стенокардії напруги.
52. Тактика сімейного лікаря при гострому коронарному синдромі на догоспітальному етапі.
53. Синдром раптової смерті в практиці сімейного лікаря. Профілактика.
54. Планова вакцинація згідно календаря щеплень в Україні. Протипоказання до щеплення.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
--------------------	---------------	------------------------

		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Хімiон Л.В. та ін. Актуальні питання внутрішніх хвороб у практиці сімейного лікаря. – Видавничий дім Заславський. -К., 2018. – 600 с.
2. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. Видавництво «Медицина», Київ, 2019, 584 с.
3. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини. Видавництво «Medycyna Praktyczna», 2019, С.1632

Допоміжна

1. Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Долженко М.М. та ін. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря. – Видавничий дім Заславський. – К., 2017. – 414 с.
2. Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Губський Ю.І. та ін. Актуальні питання паліативної та хоспісної допомоги у практиці сімейного лікаря. – Видавничий дім Заславський. - К., 2017. – 208 с.
3. Захворювання органів дихання в сімейній медицині: навчальний посібник / Л.С. Бабінець, І.О. Боровик, Л.В. Андріюк. Видавництво «Медицина», Київ, 2019. С. 312 16.
4. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник / А.С. Свінціцький. Видавництво «Медицина», Київ, 2019. С. 1008
5. Захворювання дихальної, імунної та серцево-судинної систем / Виталий Кривенко – Київ: Бібліотечка практикуючого лікаря, 2019. – 360с.
6. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: Підручник для мед. ВНЗ ІV р.а. Затверджено МОН / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошiн та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К., 2017. — 960 с.
7. Пропедевтика внутрішньої медицини: Підручник для мед. ВНЗ ІІІ—ІV р.а. — 5-тє вид. Допущено МОЗ / За ред. О.Г. Яворського. — К., 2018.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua>.
3. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
4. American Heart Association <http://news.heart.org/>
5. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>

6. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
7. The European Society for Medical Oncology <http://www.esmo.org/>
8. Up To Date <http://www.uptodate.com>
9. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
10. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
11. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
12. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/>
13. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
14. Clinical Knowledge Summaries (CKS) <http://prodigy.clarity.co.uk/>
15. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я - України <https://moz.gov.ua/>
16. Офіційний веб-сайт Всесвітньої Асоціації сімейних лікарів <https://www.woncaeurope.org/>